

Ч/б + кров

Ч/б + кров — кольори випробувань-битв-змін, по суті — принципів.

Біда, коли пустопорожня балаканина змішує їх до обивательського сірого чи фашистського коричневого, що, власне, одне й те саме. Ще гірше, коли пропонує коричнево-сіре як життєдайний компроміс.

Тому — без варіантів. Біле проти чорного, світло проти темряви. Б'ються не до першої крові. До останньої краплі.

Крихка твердиня Земля не знає, що то є — людські принципи. Уперто бризкає в очі небом-сонцем, вітрами, пахучими квітами.

На тому вічному тлі у нас — час «ч/б + кров». Не кольорами, життями виводимо вперто: ми є, ми такі давні і такі молоді, ми — вільні.

Напівтони? Ні.

Компроміси? До біса.

Мовчання — хитання.

Забуття — небуття.

Тихо скраю? Не факт, що до раю.

Ясно. Полудень. Маєм роботу.

У чорноти не питаймо її мотиви-виправдання.

Зайве. Пізно...

До себе: чому?

Тривога: де край?

Віднайди свою нитку. Її попитай.

Нитка роду

К оли все переплелось?
З тих часів, коли Єва, Адам, змії і яблуко?

У наш СПАДОК проліз московський АД. Згодом назвався радянським, потім знову *русскім*.

Було — не викреслиш. Хірургія: вирізати боляче.

Моя вишиванка — нова. Та у неї вплетені нитки з рушника моєї бабці Тасі Любинської. На ньому теж, як у нас нині, ч/б + кров. І вишите — «Солодких снів». А нитка її рушника? Тягнеться, веде, прокладає шлях пам'яті до долі її прабабці. І далі у глиб віків.

І все б добре, та у своєму радянському дитинстві я на ніч не витирала вмите личко рушником із вишитим побажанням «Солодких снів». Уперше побачила баби Тасин рушник, коли мені стало тридцять, і після маминої смерті я розбирала її «недоторканну полицю» у шафі, де мама зберігала особливо важливі для неї речі. І такі, які *не привітствувались* у ті часи.

Нитка роду, як доля — у кожного своя. В'ється де рікою, де потічком. Когось рятує, когось підносить, у когось рветься-пересихає, когось убиває, а комусь дає такі крила, що аж до Сонця.

Та здається, то єдина зброя проти лайдаків на мільйонах наших особистих фронтів.

Глава перша

13 лютого 2022 року, неділя

Передчуття руйнують континенти. На острівцях фактів — чи втриматися? Чотирнадцятирічний максималіст Рома Куроган вірив, що зможе. Прокинувся по обіді, бо напередодні майже до ранку рубався у *Dota 2*. Здивувався. Не було ще такого, щоби посеред ночі мама не увійшла до синовєї кімнати й обурено: «Ромо, серйозно?». Категорично вимикала ноут: спати! А нині...

— Може, реально — війна?

За відповідями — у телефон, у новинах хаос. Байден переконує: Росія нападе, Ердоган б'є себе в груди: Туреччина має достовірні дані, які спростовують путінське вторгнення в Україну. І кому вірити? Із очевидного лише факт: сьогодні неділя, 13 лютого 2022 року. І не стріляють. Ніби...

Тільки подумав — ба-бах! Вхідні двері так гупнули — аж Ромин скейт смикнувся, зрушив, здолав кілька сантиметрів підлоги, знову завмер.

Стривожився. Глянув у вікно, ніби всі біди ззовні: з третього поверху під невисоким лютневим сонцем, як на долоні, сквер і театр ім. Франка, за ним вище — дім з химерами.

— Потвори... — З дитинства недолюбливав скопище агресивних бетонних створінь, що вони, наче хижка болячка, обліпили фасад знаменитої будівлі, з'їли її дах. А тато колись ніби навмисно намагався вигулювати малого

Ромчика саме поряд із сірим шедевром відомого архітектора: «Сину, це — голова слона. Де його тулуб, ноги і хвіст? Хтозна, певно, люди з'їли. Чому “злі”? Круті хоробрі мужики з ружбайками від Зігенхайнів...»

— І де нині ночував, Тьомо?.. — почув із передпокою приглушений мамин голос. Гнівний, зболілий.

Та-а-ак... За вікном війни немає і навряд чи буде. Війна, яку батьки безуспішно намагаються приховати від сина, хронічно точиться між ними тут, всередині завеликої для трьох двохсотметрової квартири у будинку на розі Ольгинської і Городецького в історичному центрі Києва, яку Рома теж не любить. Може, за те, що у кімнатах з високою, під п'ять метрів, стелею акустика неймовірна — чути найменший шурхіт. Сварки батьків — тим паче.

Насупився роздратовано, скуйовдив пофарбоване жовто-солом'яне волосся.

— Дідько, дістали.

Батьки не чули меседжів сина. Завмерли одне проти одного у просторому передпокої з кріслами-дзеркалами: мама, що вона всю ніч не спала, горда, стримана Анна Куроган — сумне лице, як з ікони, очі — бездоння, кожен рух-подих-погляд підкреслюють тиху розкіш жінки з багатого відомого роду; і тато, який тільки-но повернувся до рідної хати, азартний на двісті відсотків «альфа» Артем Бойчук, колись відомий хавбек збірної і зірка світських хронік, а нині, за чутками, тренер дитячої футбольної команди чи то району, чи то міста, чи то — не тренер... Як дізнатися, коли вже років з п'ять жовта преса не цікавиться Артемом Бойчуком. Мабуть, вирішила: у житті колишньої легенди футболу не лишилося й краплі інтриги. А дарма. Хіба не цікаво, де оце Артем тинявся всю ніч і пів днини до сонця в zenіті і тепер впарює дружині:

— Підготовка до весняного сезону починається. Хлопці завтра від'їжджають до Туреччини. Запропонували зустрітися... Засиділися. Аню, ти не отримала повідомлення?

Все вона отримала! Чоловік не вперше випадав із сімейного гнізда, та щоразу, повернувшись, тримався впевнено, молів одне й те саме: футбол, ностальгія, йому потрібне спілкування з рідним клубом. І сьогодні — про футбол. Тільки чому такий розгублений? І трагічно тверезий? І очі ховає якимось незвично — ніби не від сорому, від жаху. Серце впало.

— Тьомо. Ти... грав? — припустила найстрашніше.

— Аню, я не грав тільки коли ногу зламав.

— Знущаєшся?! — в очі йому.

Хавбек спробував маневрувати: крок убік, обійти дружину, рвонути до ванної кімнати.

— Може, потім поговоримо? Я в душ і трохи посплю.

— «Посплю»? Тьомо, стояти! — отетеріла. — Чи ти забув?

Хавбек зупинився, напружився.

— Ні, — навмання. — Нічого не забув. Пам'ятаю... все.

— Тоді зроби щось... із собою. Поголися, перевдягнися, — мовила стримано. На мить замовкла, обережно додала: — За пів години у нас фотосесія. З дошкою.

Остерігалася не дарма: колишня футбольна знаменитість навідріз відмовлялася позувати в ролі чоловіка відомої меценатки і блогерки Анни Куроган. Вже приготувалася до вибуху роздратованості, та хавбек раптом цілком доброзичливо запитав:

— Це потрібно нашій сім'ї?

Вухам не повірила. Глянула на чоловіка ошелешено, кивнула.

— Добре, — мовив. — Тільки нагадай: з якою дошкою у нас фотосесія? Не з Ромчиним же скейтом.

Та що з ним?!

— Із бронзовою пам'ятною дошкою, яку ми встановимо на фасаді нашого будинку. Всі мають знати: тут жив всесвітньо відомий архітектор Гнат Куроган.

— А дошка де?

— У вітальні. Вчора увечері доставили, і вже сьогодні хочу викласти в мережу фото, як ми, сім'я, найближча рідня генія, роздивляємося її ще до встановлення, бо ми давно про це мріяли, і от нарешті... — Анна замовкла, глянула на чоловіка стурбовано. — Тьомо. У тебе точно все гаразд?

Аж усміхнувся, запитання — повз вуха:

— Нормальний хід із дошкою, Ань. Твого діда паралізує відщастя, коли дізнається, що ти йому за життя пам'ятник встановила.

— Тьомо, він уже паралізований.

— Може, знову почне ходити?

Не зреагувала на дурню:

— Дідові за кілька днів — вісімдесят вісім! І хіба він не заслужив такої відзнаки?

— Навпаки! Мізерні витрати — вагомий результат. — Хавбек плив на своїй хвилі.

Анна розслабилася, відпустила напругу й собі усміхнулася:

— Інші з Куроганів навряд чи зможуть вразити його чимось подібним.

— Пролетять! Однозначно, Ань. Ти — «намбе ван» на отримання дідового спадку.

Напруга — опс! — і вхопила Анну за горло. Посмішка — шкереберть, потягла додолу куточки жіночих вуст. І ніби ж нічого поганого чоловік не сказав — голу правду. Тоді чому так тривожно стало?..

— Тьомо...

— Ань, чуєш? Думаю, оця квартира, за яку легко пів мільйона баксів дають... Ну, добре! Не пів мільйона! На вчора — чотириста тисяч! Теж файно! А це ж — крапля порівняно з тим, чим твій дід володіє, — хавбек не помітив, як дружина стала струною, надихнувся, плавав у мріях, наче селезень із Глазго у золоті. — Коли ми востаннє у нього гостювали, старий натякнув, що зберіг свої частки не тільки у гранітних кар'єрах, а й у букмекерських конторах. А я б покерував такою конторкою...

— Тьомо...

— ...Коли ти отримаєш спадок, ми легко зможемо цю квартиру продати. Скажи? Ти ж хотіла жити за містом, на свіжому повітрі. Чому б не у дідовому замку?

— Тьомо! — вигукнула так відчайдушно, навіть Рома у своїй кімнаті дихати забув.

— Тьомо, — повторила вже пошепки. — Скільки?..

Хавбек намагався козиритися. Жест рукою: спокійно, мила! Мужчина свої проблеми сам розгрібає!

— Усе нормально. Розберуся.

— Скільки?!

— Звісно, якщо хочеш допомогти, тільки подякую...

— Скільки ти програв? — уже без сил.

— Якщо продамо цю твою квартиру...

— Що?!

У своїй кімнаті Рома із прикрістю видихнув: здається, час! Рвучко розчахнув двері, вийшов у передпокій.

— Народе, привіт! — наче тільки прокинувся, геть не в курсі. — А ви... чого тут? Кудись збираєтеся чи повернулися?..

Мама — залізна! Блискавично опановує себе, йде до сина, обіймає.

— Ромо, термінова новина. За пів години у нас — важлива сімейна фотосесія. Швидко запропонуй мені найкращу версію себе.

— Ромо, чого заляк? Вперед! — тато підключається, ніби нічого не сталося. — Ключове слово — «сімейна»! — вже рушає до ванної. — Маємо виглядати на всі сто!

— Артеме! — мамин голос звучить як вирок. — Затримайся на хвилину. Маємо дещо обговорити...

Рома тягне ноги до ванної кімнати з почуттям виконаного обов'язку і безсилля: зробив усе, що міг, але катастрофи, здається, не уникнути. Дідько, він голову зламав, сто разів розмірковуючи про те, що тримає вкупі цих двох,

змушує грати в ідеальну сім'ю. Чому красива і витончена, шляхетна і така розумна мама терпить загули і програші свого просторікуватого чоловіка, який блискавично дриблінгував, але так і не навчився обходити підводні камені спокусу і сумнівних розваг. Чому азартний і волелюбний тато погоджується залишатися у принизливому підпорядкованому дружині становищі? І хто з них огидніший через їхні дурнуваті компроміси? Невже їх тримає... лише він, Ромка?

— Ідїть у дупу.

Аж — дзень! Хто б це? Рома повертається до передпокою, де й досї товчуться знервовані батьки, спостерігає.

— Невже фотограф? Не може бути! Ще зарано! — у мами паніка.

Тато вже тримає біля вуха трубку домофона.

— Кур'єрська доставка для Анни Куроган, — чути голос зі слухавки.

— Ти щось замовляла? — тато знічено косує на маму.

Та лиш заперечливо хитає головою: ні.

— Точно для Анни Куроган? — перепитує хавбек.

— Може, вже впустите? На вулиці — не літо, — цокотить зубами кур'єр.

За хвилину посеред передпокою на підлозі стоїть громіздка картонна коробка, і Ромі чомусь здається: всередині має бути... кавун. Круглий, як футбольний м'яч, стиглий, тріснутий. Один на всіх соковитий знак примирення, возз'єднання. Зиркає на батьків. Мама ошелешено супитьсся, із підозрою косує на посилку: не любить сюрпризів, завжди очікує підступу. Тато, навпаки, збадьорився. Кружляє навколо таємничої доставки, перев'язаної широкою червоною стрічкою з великим бантом, і вже тільки це робить її схожою на всі інші банальні щедроти, яким червоні банти пасують, як коню корона: авто з бантом на лобовому склі чи стриптизерку, обмотану стрічками...

— «Шляхетній Анні», — тато знаходить під бантом напис просто на картоні. Роздратовано обертається до дружини: — «Шляхетній Анні»?! І для кого це ти така шляхетна?

— Здається, для всіх, крім тебе.

— Але хтось один цінує тебе більше за всіх інших!

— І це не ти!

— Може, вже подивимося, що всередині? — пропонує Рома.

— Ні! — мама категорична. Боїться?

— Хіба тобі нецікаво, на що розщедрився твій таємничий прихильник?! — Хавбек вирішує розіграти ревнивця, ніби то применшить його провину і змусить дружину не гніватися.

Жінка не слухає чоловіка, напружено дивиться на коробку.

— Ромо, викинь її, — врешті просить сина.

— Ма! Відкріймо!

— Давай, Аню! — приндиться хавбек, наче в коробці мільйон доказів провини його дружини, і неважливо у чому саме, бо якщо свята Анна хоч у чомусь... хоча б уявно грішна, хавбек умовить її вкотре оплатити його картярські борги.

Не чекає на відповідь. Рвучко зриває бант, відкриває коробку. Дістає з неї великий паперовий згорток, здивовано обертається до дружини.

— Що це?

— Розгортай далі! Тобі ж цікавіше, ніж мені! — зневажливо відрізає жінка.

Артемові Бойчуку і справді цікаво. Розгортає папір, у ньому виявляє ще один паперовий згорток, менший за перший. У другому — третій, у третьому четвертий...

— Туалетного паперу тепер — на рік... — настирливо розгортає згорток за згортком. Знову, знову.

Коли коштовний паркет із горіха вже не роздивитися під шаром розкиданого паперу, в руці чоловіка залишається

найменший паперовий згорток розміром із сигаретну пачку. Підносить його до вуха, трясє.

— Всередині щось є, — промовляє чомусь агресивно, розгортає папір.

Рома підходить ближче: що там? На татовій долоні мініатюрна шкатулочка.

— Дай відкрию, — просить хлопець.

— Ні! Доставка для шляхетної Анни Куроган! — дуркує хавбек.

Простягає шкатулочку дружині. Анна — кам'яна. Обливає Артема презирливим поглядом.

— Ні? — перепитує чоловік. — Добре! Сам!

Обережно відкриває шкатулку...

Передпокій заливає важка напружена тиша, змушує всіх завмерти. За мить хавбек уже рухається.

— І це все? — демонструє вміст дружині та синові.

Вони й самі бачать: всередині шкатулки темно-червона і кругла, як вишня, керамічна намистинка. Рома знизує плечима: що за фігня?! Мама полотніє, невідривно дивиться на намистинку, в очах — жах.

— Тут іще повідомлення... — хавбек дістає з-під намистинки папірчик.

Дружина мовчки випростовує руку: дай!

— А от уже — ні! — Артем розгортає папірчик, читає: — «Пам'ятаєш про свої гріхи?», — аж присвистує. — Нічого собі!

— Па, припини! — Рому нудить від них.

— То про які гріхи мова, Аню?! — тато не чує сина, підвищує голос.

Мама вміє нищити розбірки у зародку. Рвучко подається до чоловіка, різким рухом відбирає шкатулку з намистинкою.

— Замовкни вже! — наказує тихо-різко, дістає мобільний, похапцем набирає номер. — Ден? Вже виїжджаєш до нас? Сорі! Змушена скасувати фотосесію. Нespo-

дівана проблема... Дошку не привезли. Що? Безумовно, компенсую! Вибач. Дякую.

Тато не вірить власним вухам.

— Відміняєш фотосесію? Зараз? — тато не вірить власним вухам, шаленіє. — Коли від неї залежить моє... наше все! Не хочеш дідового спадку? Чи мені не хочеш допомогти? Про Ромку подумай!

— Ні. Про мене можете не думати! Уявіть, що мене немає! — бурмотить хлопець.

— Не буде нам спадку, — чує мамин голос.

Тато завмирає, вже без вибриків, з відвертою тривогою дивиться на неї.

— Чому? Через цю дурнувату червону дрібницю? Та що в біса відбувається, Аню? Хто це надіслав?

— А ти не здогадуєшся?!

Чоловік напружено супиться, заперечливо хитає головою.

— Ма! То хто?! — Ромка заінтригований. У чому надважливість дивного послання, яке змусило маму на мить забути навіть про катастрофічні татові картярські борги і відмінити фотосесію?.. — Хто надіслав намистинку?

— Віктор, — говорить Анна. — Тільки він здатний на таке бузувірство.

— Віктор? — хавбек впадає у ступор. — Дідько...

— Мій московський дядечко? — дивується Рома.

— Він *мені* дядечко, — уточнює мама. — Твій знаменитий прадід, мій дідусь Гнат Куроган спочатку був одружений з моєю бабусею Любою, і вони народили дочку Емму — мою маму. А потім розлучилися. Дід знову одружився вже у Москві. Друга дружина народила йому сина. Віктора.

— Він ніби нормальний.., — каже Рома.

— Сину, ти бачив його раз за все життя.

— І що? Я його пам'ятаю. І дочку його. Поліна — класна.

— І як ти зрозумів, що вона класна?

— У мережі потім перетиналися. Вона...

Хавбек випростовує до сина руку: досить про Поліну. Подається до дружини:

— Аню, чуєш. Ця намистинка... Три роки тому... у божевільної було схоже намисто.

— Це саме й було, — мама тьмяніє. — Згадав? Воно порвалося тоді.

Артем згадав, але однаково не розуміє.

— І нащо Віктор надіслав нам цю фігню? Ще й заморочився з обгортками.

— Попереджає, що загризе, але не віддасть і копійки з дідових скарбів. Великі надії — нікчемний результат.

Хавбек заводиться:

— По цимбалах нам його попередження. Ми ще поборемося.

— А поїхали до прадіда просто зараз! — пропонує Рома. — Я його не бачив... давно.

— Три роки! Ви не бачили діда Гната три роки, — констатує Анна.

— Він сам не хоче нас бачити, — нагадує хавбек.

— А раптом він уже помер? — припускає Рома.

Мама заперечливо хитає головою: все у неї під контролем. Щомісяця зустрічається з таким собі Василем Івановичем Редькою, місцевим ветеринаром, який живе неподалік від замку архітектора, розпитує про самопочуття і настроїв знаменитого родича, бо знає: Редька давно заслужив довіру діда, навідує його регулярно, стає на допомогу. Анна навіть хотіла платити чоловікові, аби дзвонив їй щотижня і доповідав усе чисто, та пан Редька образився.

— Аню, — хавбек вимагає дій. — Ромчина правда. Беремо бронзову вітальну листівочку і гайда до Гната Петровича! Не вижене. Як? Він же паралізований. Я ту дошку зможу підняти?

— До автівки удвох дотягнемо, — Рома вже відчуває: попереду пригода.

Тато — командарм. Киває, подається до дружини.

— Аню, пляшку коньяку прихопи. Зайвою не буде. І — вперед! Зараз же! Мовляв, Гнате Петровичу! Дивіться, яку ми бронзову фігню на вашу честь забабахали.

— Я — збиратися! — Рома вже прямує до своєї кімнати.

— Та зачекайте ви! — нервово вигукує Анна. — Дайте подумати!

На відміну від київського сонячного дня, 13 лютого над Москвою і Підмосков'ям небо розстелило величезну сіру цупку хустину: крізь таку не те що сонцю й Богові — і повітрю не пробитися. Нудний мокрий сніг падав і падав, ніби нагорі хтось один намагався відмити вовчі хмари до білого, до рятівної діри, прав-полоскав, та — марно. Хмари лишалися брудними, стікали на землю напівпаралізованими сніжинками — тонким підступним шаром прикривали ожеледицю, що вона вже кілька днів поспіль калічила жителів мегаполіса й околиць. От і нащо у таку негоду з тепла виходити? До того ж у неділю, та ще й з неординарного будинку у дачному селищі НИЛ¹, від якого до Москви з пів сотні кілометрів.

— Треба, Нелю. Зустрічаюся на Патріарших з людиною з приводу Архітектурної ради, — на ходу кидає Віктор дружині. Не має сумнівів: брехня спрацює, бо варто лиш згадати про Архітектурну раду, Неля припиняє ставити зайві запитання. Знає про фанатичну мрію чоловіка пролізти туди, сама на кожному Вікторовому дні народження — «... і щоби цього року ти точно став членом Архітектурної ради Москви».

Вже суне до дверей — весь у *Loro Piana*, тільки шовкова краватка ручної роботи від *Stefano Ricci* та в руці шкіряний кейс без ознак брендовості. Фактурний мужчина,

¹ НИЛ — аббревіатура російською розшифровується *Наука Искусство Литература*, назва культового з 30-х років ХХ ст. радянського дачного селища під Москвою, де розташовувалися дачі відомих науковців, архітекторів, письменників. — *Тут і далі прим. авт.*

чорт забирай! Східні риси доглянутого обличчя, неогидна переогодованість. На персональному вікообліку — п'ятдесят два, а хто дасть? Сам собі й сорок п'ять не ставить. Особливо після вогких гарячих компресів у барбершопі та масажного ляскання по щоках. Чи коли разом із дружиною, якій навесні стукне п'ятдесят вісім, стануть поряд у ванній кімнаті. Чистять зуби, вдивляються в одне величезне дзеркало... Так тоді Вікторові здається: Нелі давно за шістдесят, а в нього ще все життя попереду: і статус найвідомішого у світі архітектора, який перевершив досягнення знаменитого батька, і міжнародна слава, і грандіозні замовлення, і всі прислухаються до його слова, всі, навіть Путін! А поряд із ним не Неля — Наомі крокує, притуляється кокетливо, щебече щось йому на вушко й одночасно Дороніну «фак» показує: мовляв, боже ж ти мій, я знайшла у сто разів кращого за тебе!

— На Патріарших?.. — У Нелі — що більше зморшок, то більше підозр. І гострий розум, дідько, ніяк не притупиться. Пропустила повз вуха про «Архітектурну раду», бо тривожною сигнальною лампочкою замиготіло «на Патріарших».

— На Патріарших?! — перепитала здивовано.

Чоловік уже й сам допертав: косяк! Якого біса бовкнув про Патріарші? Неподалік, на Великій Бронній, знаменита квартира-майстерня його тата Гната Петровича Курогана, і свого часу Віктор нахабно збрехав дружині: мовляв, старий архітектор продав гніздечко за скажені гроші перед тим, як остаточно втік з Москви до свого замку під Києвом. Нащо збрехав? Бо дуже вже хотілося чолові'язі приводити юних коханок не в готельні номери, а в такий собі колоритний барліг, тож і батька умовив: мовляв, Нелі краще не знати, що квартира й досі у власності старого, бо покладе на неї око. А Віктор за порожньою оселею пригляне. Йому неважко, та й сам хоче у татовій майстерні творити, надихаючись його генієм...

Неля спершу повірила чоловікові, та згодом хтось із знайомих бачив Віктора, який виходив з будинку на Великій Бронній із легковажною юнкою. Чоловік тоді відчайдушно відбрехався, став обережнішим, та Неля насторожувалася щоразу, коли дізнавалася: чоловіка знову занесло у бік Патріарших.

— Вікторе! Не чуєш мене?! — дружина не підвищує голос, але в ньому залізо. І як вона це робить?

— Нелю, заради бога, не починай. Я запізнююся, — чоловік усе ще намагається здолати відстань у шість метрів до вхідних дверей.

— Просто цікавлюся. Де саме на Патріарших зустрічаєшся... з людиною.

— І чому цікавишся, Нелю? Ревнощі?

— Нащо мені це? Полю підвезеш! У неї японська у тому районі.

Що?! Віктор зупиняється, роздратовано зиркає на Нелю.

— Японська? Тиждень тому наша донька фанатіла від об'ємної трансформації!

— Від лайфсерфінгу! Трансформація — у минулому. — Поля спускається у хол з другого поверху: тоненька, зухвала, яскрава — макіяжем, синім волоссям, стьобаною курткою і смугастим шаликом, з великою полотняною торбиною *No more plastic!*

Не дивиться на тата. Мовчки взуває черевики на масивній подошві.

— Лайфсерфінг?! Прекрасно! — Віктор зиркає на норовливу доньку. — То, може, поясниш, що таке «лайфсерфінг»? Чого там вчать? Ковзати по поверхні? Не заглиблюватися?

— Добиватися успіху. Завжди. Навіть якщо життя — лайно, і ти у тому лайні по вуха. Типу як у нас.

— Це ти у лайні?! — скаженіє Віктор.

— У першу чергу — ти! — відрізає донька.

— Серйозно, Полю? То рятуй мене! Лайфсерфінгом!

— Забий! Я зараз на японську націлена. Японська цікавіша.

— І надовго зацікавилась?

— Тобі не пофіг? — питає зухвалиця, все вовтузиться з черевиками.

— Поліно! — У Нелиному голосі — докір.

Дівчинка смикає плечиком: та що?!

— Уяви собі! Мені не пофіг, чим займається моя донька! — стримуючи лют, відказує Віктор. Кидає кейс на крісло, тупцює дурним конем, косуючи на Поліну.

— Відколи? — зухвалиця кидає на батька зацькований недобрый погляд.

— А це ще що за дурні натяки? Давай! Скажи хоч слово по-японськи, щоб я повірив: ти реально вивчаєш мову, — не здається Віктор.

— Куро! Ган!

— Що?! — не розуміє Віктор.

— Що? — Неля відлунням.

— «Куро ган» — японською «чорне залізо»! — Поля декларує у бік матері, наче батька геть немає. — А наш тато не захотів носити прізвище свого батька — Куроган, змінив на ідіотське — Курганов. Через нього ми всі теж — Курганови. А що таке курган? Купа землі, вкрита травою у кращому разі. І навіть якщо всередині є щось цінне, то не його власне, не добуте чи створене, не завойоване, а чуже, старе, сховане кимось. І нащо мені це? Хочу бути Куроган! Чорним залізом! Як дід та інші в родині! Самі лишайтесь Кургановими, якщо вам те подобається!

— Будь-яке прізвище можна зробити славетним. І ти знаєш, Полю, чому твій тато змінив своє, — відказує Неля. — Щоб нікому й на думку не спало вважати, що всього у житті твій тато добився завдяки своєму знаменитому батькові.

— А чого такого неймовірного мій тато добився? — нахабно питає Поля у матері.

— Перерахувати?.. — не витримує Віктор.

— О, ні! Тільки не це! Не хочу знати, чим ти займаєшся! — вигукує Поля відчайдушно, не дає батькові й секунди для відповіді, подається до матері, обнімає. — Ма! Даси ключі від «пежо»?

— Які ще ключі?! — Віктор шаленіє, обурено дивиться на Нелю. — Ти даєш їй свою автівку?

— Мені шістнадцять! — відрізає Поліна. — І в мене є водійські права.

— Сховай усі свої права подалі! — психує Віктор. — За кермо — з вісімнадцяти!

— З інструктором можна й із шістнадцяти! — донька ловить ключі, які кидає їй Неля, одними вустами: — Дякую, ма! До дверей.

— І хто в нас інструктор?! — кричить батько їй услід, та донька у відповідь лиш демонструє той самий «фак», який у Вікторових фантазіях Наомі Кемпбел має показувати Дороніну, зникає за вхідними дверима.

Чортівня! Клята ідіотська чортівня! Віктор тупцює посеред холу, наче геть розгубився, не знає, що робити. Врешті суне до дзеркала, нервово смикає коштовну краватку.

— Полька... остаточно знахабніла! — бурмотить врешті.

— Чому вона стала такою агресивною у ставленні до тебе, Вікторе? — питає Неля. — Вже з місяць отак відчайдушно огризается. Може, я чогось не знаю?

— Ага! Давай! Фантазуй! — Віктор супиться, дає краватці спокій, скоріше — геть, аби не чути подальших розпитувань. Відчиняє двері...

— Твоє виховання. Усе це — результати твого виховання, Нелю! І поки ти продовжуєш робити вигляд, ніби все нормально, я вже домовився в одній приватній клініці, щоби Польку обстежили. На адекватність!

Отак.

Жінка залишається сама посеред холу великого двоповерхового будинку в НИЛі... Улюбленого будинку, свого

дітища, де кожна цеглина, деревина, залізячка, кожен цвяшок, кожне архітектурне, конструктивне і дизайнерське рішення — результат її багаторічних роздумів і мрій. Як же вона раділа, коли після весілля Гнат Куроган подарував їм із Віктором дачну ділянку зі старою халупкою у знаменитому НИЛі, де по сусідству дачі Семенова, Гольца, Сенатова, Весніна¹. Віктор бурчав: «Краще б гроші», а Неля оцінила задумку знаменитого свекра: дав їм майданчик для реалізації власних архітектурних ідей. Загорілася. Довго вивчала дачі, які побудували для себе видатні Ле Корбузьє, Шехтель, Френк Ллойд Райт, Філіп Джонсон і Алвар Аалто... Несподівано захопилася ідеями Френка Гері і вирішила огорнути основну кам'яну будівлю в оболонку зі скла й гофрованого металу, яка б нагадувала невагому містичну квітку. Роками збирала гроші, накопичувала сили і досвід, аби реалізувати задумане. І таки втілила мрію в життя. «Авторський проєкт архітекторки Нелі Курганової» — зафіксували у журналі *AD*², коли там з'явився фоторепортаж про неординарний дім Курганових у НИЛі і велике інтерв'ю з Нелею. Віктор оскаженів. Нелі тоді здалося — чоловік зараз помре від невимовної нестерпної люті.

— Як?.. Як ти могла?.. — шипів по-зміїному хижо.

Чути нічого не хотів. Заспокоївся лише тоді, коли у журналі з'явилося повідомлення про «редакторську помилку» під час підготовки матеріалу про дім Курганових: мовляв, насправді будинок — авторський проєкт архітекторів Віктора і Нелі Курганових. І вже остаточно «пробачив» дружині, коли Неля домовилася про інтерв'ю з Віктором для низки спеціалізованих архітектурних видань.

— А що робити? За все треба платити, — жінка виринає зі спогадів.

¹ Семенов, Гольц, Сенатов, Веснін — відомі радянські архітектори.

² *AD* — *Архитектура, дизайн*. Російський журнал про архітектуру та дизайн.

Роззирається, зупиняє погляд на кейсі Віктора, навіть хапається за мобільний: повідомити чоловікові про забутий портфель, бо, певно, у ньому важливі документи, якими Курганов збирався козиряти, випрошуючи собі місце в Архітектурній раді Москви.

— Кого я обманюю?..

Відкладає мобільний. Сідає у широке крісло поряд із кейсом. Мить дивиться на нього напружено, наче стоїть на краю прірви — крок уперед і пропала! Видихає, рішуче відкриває шкіряну пашу. Що ж тут?.. Дістає стосик папок й окремих паперів. Уважно перегортає, аж поки погляд не зупиняється на аркуші розміром А-4. Це явно чернетка — бо текст написаний Віктором від руки та виправлений кимось іншим. Неля вчитується... Дихання зупиняється, наче й геть не дихати їй після таких новин.

— Ах ти ж, козлино... — шепоче приголомшено.

«Козлина» бив копитом з енергією молодого жеребця.

— Візьми праворуч, рахіте, мати твою! Чи мені до Москви за тобою теліпатися?! — верещав у відчинене переднє пасажирське вікно свого «бмв» до затемненого водійського вікна немолодого «мерседеса», з яким порівнявся після того, як «мерседес» довго петляв попереду, не даючи обігнати.

Водійське вікно «мерседеса» опустилося. На Віктора з-за керма й не глянув товстощокий бородатий піп. Випростав у його бік руку, середній палець — збудженим фалосом. Фак тобі! Піддав газу й знову запетляв перед Вікторовою автівкою.

— Ах ти ж тварюка підла! Свинота у рясі! — захлинувся гнівом Курганов.

Завівся. Й собі на газ. Маневрував ризиковано, ледь не вискочив на узбіччя, та все ж зумів наново порівнятися з нахабним священником.

— Ти хоч розумієш, кого ігнориш, попе?! — горлав у бік «мерса». — Ти взагалі в курсі, хто я?!

Піп на мить відволікся від дороги, зиркнув на Віктора уважно, кивнув упевнено.

— В курсі! — підтвердив густим басом і знову запетляв попереду.

Що?! Попівський «мерс» давно повернув на другорядну і зник, на обрії сірими неістівними грибами виростала російська столиця, а Віктор Курганов і досі не міг отямитися від уже другого за цей ранок несподіваного прилизового удару. Їхав потроху, у грудях камінь дихати не дає, у вухах дзвін. Чи то мобільний?..

— Вітю... Ну ти де? Я змерзла! — почув у гаджеті голос коханки Насті. Він називав її виключно Настік, із наголосом на «і», сьогодні мав зустрітися з дівчиною вперше після її повернення з півторамісячного ретриту на Гоа, який сам і профінансував, аби Настік змогла там чи то укріпитися, чи то законсервуватися духовно. Зачекався сексуальну витівницю, подумки уявляв нові інтимні цікавинки, яких Настік мала б навчитися в Індії, щоби порадувати його: збудливі довгі прелюдії, приголомшливі пози...

— Стули пельку і чекай! — гаркнув у телефон несподівано агресивно. Вимкнув дзвінок і раптом відчув невтримне жадання згвалтувати коханку по-звірячому люто. Щоби, сучка, більше ніколи... ніколи не сміла називати його Вітею!

— Та ладно! Зрозуміла! Чьо психувати?! — огризнулася смуглява, поголена під нуль струнка блакитноока Настік з червоною цяткою на лобі. Масивні кільця-сережки у вухах, купа браслетів на зап'ястках і щиколотках, візерунки із хни на долонях... Екзотика! Замість звичного зимового одягу — вовняний валяний кожух з капюшоном, уги. У торбині голий сфінкс апокаліптично труситься.

Настік мала чекати на Віктора біля пам'ятника Висоцькому, та коли Курганов урешті дістався туди, то усвідомив: місце зустрічі таки можна міняти. Біля пам'ятника — ані душі.

І хіба не сучка? Роззирнувся: де?! Уздрів знайому постать у кав'ярні неподалік: Настік сиділа біля вікна, гріла долоньки об чашку американо.

— А... де волосся? — спитав, коли всівся за столик навпроти коханки, роздивлявся її прискіпливо: поголений череп дівчини підкреслював не тільки правильну форму голови і довгу граціозну шию, а й оксамитову смуглявість шкіри, симетричні дуги брів, пухкі вуста, прозорі блакитні очі.

Настік усміхнулася повільно, зважливо. В очі коханцю дивилася — наче вже тут роздягалася.

— Вікторе... Заплати й погнали вже до нас на Бронну. Все розповім. Усе покажу.

— Зачекай. А кіт?

— Фіні житиме з нами. Впустимо його сьогодні першим в оселю. Ок? Це принесе нам щастя.

— Отут — детальніше. Ти реально хочеш переїхати до мене?

Кивнула.

— Навіщо? — спитав обережно. — Я погану квартиру тобі орендную?

— *Кіся*, у мене на Гоа очі відкрилися. Ми маємо бути разом. Двадцять чотири на сім! Під одним дахом. Ти проти?

Засовався нервово, підвівся:

— Справді. Поїхали вже до мене. Там обговоримо твої ідеї.

Від кафе до автівки Курганова — метрів п'ятдесят. Людей катма, сніг падає і плаче. Віктор не втримується, нудить: мовляв, ніколи... ніколи не смій називати мене Вітею! Я — Віктор! Настік зупиняється на півдорозі до «бмв».

— *Та ладно!* Зрозуміла! *Чьо* психувати?! — ще гарячими від кави вустами припадає до холодних губ Курганова, шепоче робочий варіант рятівної фрази: — Хочу тебе тут.

— І все? — бурчить іще роздратовано.